

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi raz na miesiąc.

Redaguje

Biuro Związku.

Redakcyja i Administracyja

Lwów, ulica Stryjska 1. 4.

Prenumerata

roczna z przesyłką pocztową 5 kor.

Ogłoszenia

70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

Treść. Walne Zgromadzenie Delegatów Związkowych kas oszczędności. — Ekwiwalent a fundusze emerytalne Kas oszczędności. — Modyfikacya reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16 stycznia 1913 L. 44669 ex 1914. (Reskrypt z dnia 21. stycznia 1914 L. 48:85 ex 1913.) — Posiedzenie Wydziału Związku galicyjskich Kas oszczędności z dnia 7. grudnia 1913. — Galicyjskie Kasy oszczędności w Sejmie. — Notatki: Międzynarodowa Wystawa miast w Lyonie. — Użycie wkładek oszczędności na zakupno gruntów. — Gminna polityka mieszkaniowa a Kasy oszczędności. — Rentowe Kasy oszczędności. — Ubezpieczenie na starość i ochrony robotników w Niderlandach. — Przypomnienia płatności papierów. — Towarzystwo „Ciulaczy“ w Warszawie. — Sądy polubowne wedle ustawy pensyjnej. — Wysokość rezerwy premiowej. — Wykazy ruchu wkładek. — Ogłoszenia.

Walne Zgromadzenie

Delegatów Związkowych Kas oszczędności odbędzie się w niedzielę dnia 29. marca 1914. o godzinie 10. przed południem w sali obrad galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie.
2. Wybór Prezydyum (art. XIX. statutu).
3. Sprawozdanie Wydziału z czynności za rok 1912 i 1913.
4. Sprawozdanie Wydziału o wniosku Delegata Powiatowej Kasy oszczędności w Wadowicach, aby Urzędy hipoteczne podawały w wyciągach hipotecznych także obszary parcel i gruntów.
5. Sprawozdanie Wydziału o wniosku Delegata Powiatowej Kasy oszczędności w Wadowicach, w kierunku zmiany statutu wzorowego w tym kierunku, aby do udzielenia pożyczek gminom nie było wymagane zezwolenie władz autonomicznych, skoro wymagane jest zezwolenie politycznej władzy krajowej.
6. Sprawozdanie Wydziału o wniosku Delegata Powiatowej Kasy oszczędności w Wadowicach co do lokacyi nadwyżek Spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena.
7. Sprawozdanie Wydziału wniosku Delegata Kasy oszczędności miasta Kołomyi w sprawie utworzenia funduszu zaopatrzenia dla wdów i sierót po urzędnikach kas oszczędności, oraz aby sieroty po urzędnikach kas oszczędności miały pierwszeństwo przy obsadzaniu posad w Kasach oszczędności.
8. Sprawozdanie Wydziału o wniosku Delegata Kasy oszczędności miasta Stryja w sprawie wzorowego statutu emerytury z dostosowaniem go do postanowień ustawy o ubezpieczeniu pensyjnym urzędników prywatnych.
9. Sprawozdanie komisji kontrolującej o zamknięciu rachunków za rok 1912 i 1913.
10. Wniosek Wydziału w sprawie preliminarza na rok 1914.
11. Wybór członków Wydziału w miejsce ustępujących.
12. Wybór komisji kontrolującej.
13. Wnioski członków.

Ekwiwalent a fundusze emerytalne Kas Oszczędności.

Jak wiadomo „ekwiwalentem“ w znaczeniu fi- skalnym jest należność, którą pobiera skarb Państwa co 10 lat od majątku będącego własnością podmiotów prawnych, co ma zastąpić należytość przenośną spadkową, jaką uiszczają osoby fizyczne przy zmianie właściciela majątku w razie zaszłej śmierci.

Podstawę do wymiaru ekwiwalentu ma zatem stanowić majątek. Trzymając się brzmienia tego wyrazu wymierzały władze skarbowe należność ekwiwalentową i od funduszków emerytalnych funkcyjnaryszy kas oszczędności nie uwzględniając, że fundusz emerytalny obciążony jest nie tylko wypłaceniami już emeryturami (co uwzględniały przepisy ekwiwalentowe dawniejsze), ale nadto prawami uprawnionych, które to prawa mogą się stać płynnymi każdej chwili a materialna wartość tych uprawnień da się cyfrowo obliczyć na podstawie techniczno-asekuracyjnych obliczeń. Obliczenia te wyprawdzone są na podstawie rachunku prawdopodobieństwa, wieku funkcyjnaryszy, lat służby uprawnień do emerytury etc. w granicach odnośnego statutu emerytalnego. Jest to tak zwany system pokrycia kapitałowego (skapitalizowania uprawnień) i wymaga bardzo znacznej kwoty kapitału funduszków emerytalnych, których żadna Kasa galicyjska dotąd nie posiada.

W tym stanie rzeczy fundusze emerytalne w naszych Kasach są biernie, gdyż majątek tych funduszków nie odpowiada wysokości ciążących zobowiązań i nie przedstawiają się jako majątek podlegający ekwiwalentowi. Mimo to nie brakuje wymiarów ekwiwalentowych. Rekurs wniesiony w poszczególnym wypadku załatwiono przez krajową Dyrekcyę Skarbu przychylnie. Sprawa mająca znaczenie dla ogółu naszych Kas oszczędności przedstawi się następująco:

Kasie oszczędności w X. wymierzono należność ekwiwalentową 3.514 K. 50 h. od funduszu emerytalnego urzędników i sług teje kasy. Przeciw temu wniosła Dyrekcyja Kasy jako administratorka tegoż funduszu rekurs z powodu nieuwzględnienia bierności tegoż funduszu wykazanej bilansem autoryzowanego asekuracyjnego technika a to z powołaniem się na § 20. rozporządzenia ministerstwa skarbu z 10. października 1900 r. Dz. u. p. Nr. 186. Postanowienie tego przepisu brzmi:

„Odnosnie do rezerw premiovych spółkowych zakładów zaopatrzenia (instytutów pensyjnych) opierających się na wzajemności i towarzystw asekuracyjnych, należy przestrzegać następujących postanowień:

a) zakłady i spółki, wykazujące w rachunkach obrotowych (pomiędzy wydatkami) i w bilansach (między pasywami) po myśli postanowień rozporządzenia ministerjalnego z 5. marca 1896. Dz. u. p. p. Nr. 31. rezerwy premiove, przeznaczone na pokrycie przyszłych zobowiązań zakładu lub spółki wobec ubezpieczonych, (przedstawiające w dniu 1. stycznia 1911. wartość praw ubezpieczonych, jakie wynikają z wpłaconych przez nich premij, (a obliczone wedle zasad, podanych w § 28. wspomnianego rozporządzenia ministerjalnego, mogą także i przy zeznaniu ruchomego majątku w celach wymiaru należności ekwiwalentowej potrącić te rezerwy jako pasywa.

b) przy tych starszych spółkowych zakładach pensyjnych, których nie założono jeszcze na podstawie regulatywu, ogłoszonego powołaniem rozporządzeniem ministerjalnem należy w celu wypośrodkowania ruchomego majątku, podlegającego należy-

tości ekwiwalentowej traktować jako pasywa kapitał, pokrywający wykazane pensye i pobory zaopatrzenia (§ 16. ustawy z 9. lutego 1850. Dz. p. p. Nr. 50).

Jeżeli jednak zakłady te wykażą przez przedłożenie opinii technika asekuracyjnego, autoryzowanego po myśli rozporządzenia ministerjalnego z 3. lutego 1895 Dpp. Nr. 23, kwotę rezerw premiovych, obliczoną wedle asekuracyjno-technicznych zasad, to można co do tych rezerw premiovych postąpić wedle lit. a)“ Rekurs został w całej pełni uwzględniony, fundusz emerytalny uwolniono zupełnie od opłaty należności ekwiwalentowej a to następującem orzeczeniem:

„Na rekurs przeciw należności ekwiwalentowej za VII. dziesięciolecie w kwocie 3.514 K. 50 h. wymierzonej do poz. rej. zgł. 334. z r. 1911. od majątku funduszu emerytalnego urzędników i sług zarządziła Krajowa Dyrekcyja skarbu orzeczeniem z 4/11. 19.3 L. 128. 201/12 odpisanie tej należności w myśl § 20. b) ustęp 2) rozp. M. sk. z dn. 10. października 1910 Nr. 186. Dz. p. p. ponieważ przez przedłożenie opinii urzędownie autoryzowanego technika asekuracyjnego Dra. E. Rittera ¹⁾ wykazaniem zostało, że stan tego funduszu w dniu 31. grudnia 1910. był bierny“. Ogólny termin ekwiwalentowego wymiaru w prawdzie już upłynął i przeważna część Kas dopiero w przyszłym dziesięcioleciu będzie mogła zużytkować tę wiadomość, może będą jednak u niektórych Kas fundusze emerytalne, których dziesięciolecie zapadnie w między czasie więc będą miały możność uwolnienia funduszków emerytalnych od ekwiwalentu.

J. Strzyżowski.

Modyfikacya reskryptu z 16 stycznia 1913 w sprawie strat kursowych.

Jak zapewne czytelnicy sobie przypominają, reskrypt ck. ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16 stycznia 1913 L. 44669 ex 1912 w sprawie bilansowania strat kursowych i w sprawie zestosunkowania lokacyi, jak nie mniej w sprawie obowiązku nałożonego na kasy oszczędności co do zakupu papierów państwowych do 15% kapitału wkładkowego spotkał się ze wszystkich stron z niebywałą opozycją. — Oponowały kasy oszczędności, jako najbardziej tym reskrytem interesowane i pokrzywdzone, oponowały wszystkie krajowe instytucje emisyjne których papierom ściśle wykonanie reskryptu groziło spadkiem kursów, oponowały kraje i gminy, których pożyczki znajdowały się na targu efektów, jednym słowem żaden może reskrypt nie spotkał się z tak nieprzychylnem przyjęciem i z tak surową krytyką, jak właśnie reskrypt ze stycznia 1913. — Wszystkie w Austrii istniejące związki kas oszczędności wniosły memoriały, wykazywały szczegółowo i dobitnie szkody, na jakie nie tylko same kasy oszczędności ale wogóle gospodarstwo społeczne i kredyt poszczególnych krajów monarchii ponieść może. Rzeczą była poruszaną w sejmach i w parlamencie, omawiana w prasie i wreszcie po roku prawie walki widział się rząd zniewolonym do pewnych modyfikacyj tego reskryptu.

Jakkolwiek pod wpływem ogólnego niezadowolenia, jakie ten reskrypt wywołał, ministerstwo niejednokrotnie dało do zrozumienia, że postanowienia tego reskryptu nie będą ściśle wykonywane i że na-

¹⁾ Dr. Ernst Ritter behördl. autoris. Versicherungstechniker I. Wimplingerstrasse 12. Wien.

wet w tym kierunku polityczne władze krajowe miały otrzymać poufnie pewne wskazówki — lecz ponieważ wskazówki te nie były oficjalnie ogłoszone — przeto też ciągle nad kasami oszczędności jak miecz Damoklesa wisi ten reskrypt i napawał je obawą, że tu i ówdzie władza nadzorczą zechce się ściśle zastosować do ogłoszonego reskryptu a pominąć poufne tylko upoważnienie do niezbyt surowego przestrzegania jego postanowień.

Tej obawie położyło kres wydanie nowego reskryptu z dnia 21 stycznia 1914 L. 48285 ex 1913, który, jakkolwiek zasadniczo nie znosi reskryptu ze stycznia 1913 jednakże znacznie go modyfikuje.

Reskrypt ten opiewa:

„Celem rozprószenia obaw, jakie się wyłoniły w kołach kas oszczędności co do praktycznego przeprowadzenia reskryptu z dnia 16 stycznia 1913 L. 44669 ex 1912, podaje się do wiadomości Namiestnictwa (rządu krajowego) następujące wytyczne przy badaniu zamknięć rachunkowych kas oszczędności za rok 1913.

Jakkolwiek zastosowanie przytoczonego reskryptu z całą ścisłością i celu wiadomą konsekwencją winno być kierowane myślą, że kasy oszczędności w obec wkładkujących i w obec gmin gwarantujących mają bezwarunkowy obowiązek starać się o płynność, tak, by w czasach potrzeby ani kredyt realny, ani też kredyt personalny nie był narażony na przesilenie — to jednak należy zaznaczyć, że w poszczególnych wypadkach trzeba będzie postępować w sposób, który szczególniejsze usprawiedliwione potrzeby odnośnej kasy uwzględni.

A zatem co do sprowadzenia lokacyi ruchomych do stosunku 30 : 70 w ciągu lat dwóch trzeba szczególnie na to zwracać uwagę, aby kasy oszczędności nie były zmuszone, przez nagłe wypowiedzenie hipotek i przez zbyt bezwzględną zmianę zakorzonych sposobów lokacyi do sprowadzenia żądanej płynności, — lecz by im pozostawiono odpowiedni okres czasu, by z naturalnego przyrostu ogólnej należytości wkładkujących przez nowe wkładki i przez dopisane procenta, jakoteż z przyptykających rat hipotecznych i z innych wracających i do dyspozycji będących kapitałów nabywały żądane wartości ruchome.

Już w punkcie 7 cytowanego reskryptu zaznaczono, że mogą zajść ważne powody, które uniemożliwią kasom oszczędności ściśle zachować ten dwuletni termin i zniewolą je o staranie się o rozszerzenie w tym celu dwuletniego terminu.

Taki wypadek naprzykład zajść może przy kasach oszczędności, które nie są jeszcze w pełni rozwoju i dlatego potrzebują pewnej większej swobody w swoich operacjach lokacyjnych, — albo przy kasach oszczędności, których zasoby w wyższym stopniu zaangażowane są do zaspokojenia lokalnego kredytu realnego zwłaszcza na cele opieki mieszkaniowej, następnie przy kasach oszczędności, u których zwiększenie się kapitału wkładkowego, będące poniżej przecięcia jakie wedle doświadczeń bywało, nie jest tak znaczne, aby wymagane uruchomienie lokacyi mogło być bez forsownego, a połączonego z finansową i gospodarczą szkodą, przez wycofanie hipotek przeprowadzone.

Odnośnie do zakupu papierów państwowych aż do połowy ruchomych lokacyj, przyczem nie ma się na oku lokacyi w papierach państwowych ponad 15% całego kapitału wkładkowego i majątku kasy oszczędności, należy zawsze uważać, że to zakupno papierów państwowych, które w interesie instytucji kas oszczędności z całą energią ma być popierane, może następować z należytem uwzględnieniem innych papierów znajdujących się w posiadaniu kas oszczędności i ich kursów. Szczególnie przy

ewentualnem uznaniu, że wymiana pewnych papierów wartościowych na papiery państwowe da się przeprowadzić bez szkody dla kasy oszczędności, należy ile możności oszczędzać zapas papierów wartościowych krajowych instytucji kredytowych i publicznych pożyczek.

Nakoniec w obec dalszego, od początku roku 1913 w sposób nieoczekiwany zaszłego znacznego cofania się kursów przeważnej ilości papierów lokacyjnych i w uwzględnieniu wynikłych stąd utrudnień dla kas oszczędności, przedłuża się oznaczony w punkcie 5. reskryptu poprzedniego termin pięcioletni do umorzenia strat kursowych przeniesionych na stronę aktywów po porozumieniu się z c. k. ministerstwem skarbu na dalsze dwa lata, tak, że zupełne umorzenie aktywnej pozycji bilansu „książkowe straty kursowe“ dopiero — ale i bezwarunkowo — w bilansach za rok 1919 ma być ukończone.

O tem należy istniejące w tamtejszym okręgu administracyjnym Związki kas oszczędności zawiadomić“.

C. k. Minister spraw wewnętrznych

Heinold m. p.

Posiedzenie Wydziału Związku galicyjskich kas oszczędności.

Dnia 7. grudnia 1913 w sali obrad galicyjskiej Kasy oszczędności odbyło się posiedzenie wydziału Związku galicyjskich kas oszczędności.

Prezes Związku z zadowoleniem zaznacza, że zgłosiły swe przystąpienie do Związku następujące kasy oszczędności: Kasa oszczędności miasta Stanisławowa, Kasa oszczędności miasta Tarnowa, Powiatowa kasa oszczędności w Brodach i nowo założona Powiatowa kasa oszczędności w Drohobycz, — następnie nadmienia Prezes, że galicyjskie kasy oszczędności, w czasie całego przesilenia w ciągu roku 1912 i 1913 okazały nadzwyczajną siłę i odporność, świadczącą nader chlubnie o ich żywotności i o prawidłowem i należytem administrowaniu funduszami wkładkowymi.

Galicyjskie kasy oszczędności wykazywały najwyższy stan kapitału wkładkowego z końcem roku 1911 — wówczas bowiem ten kapitał wynosił kor. 359,746 020.

Niepewna sytuacja polityczna, wysoka stopa procentowa, obawa wojny, drożyzna pieniądza, konkurencja banków — to wszystko odbić się musiało ujemnie także na kasach oszczędności — kapitał wkładkowy opada i wynosi już z końcem roku 1912 K 323,768.450, z dniem 1. lipca 1913 K 326,634.340 a w dniu 30. listopada 1913 K 324,687.400 — w porównaniu zatem ze stanem z 31. grudnia 1911 spadł kapitał wkładkowy kas oszczędności z dnia 30. listopada 1913 o 25 milionów koron, a doliczając trzykrotnie dopisane odsetki (30/6, 31/12 1912 i 30/6 1913) prawie o 40 milionów koron.

Pomimo tak znacznego ubytku kapitału wkładkowego wszystkie bez wyjątku kasy oszczędności wypełniały swe zobowiązania w obec właścicieli książeczek z jak największą skrupulatnością, — bez jakichkolwiek przeszkód lub trudności, — rzadko tylko i tylko w razie konieczności uciekając się do przysługującego im na mocy statutów prawa żądania wypowiedzenia wkładek wyższych.

Z udzielonej przez Rząd pomocy przez ułatwienie kasom oszczędności reeskontu ich weksli, kasy korzystały bardzo umiarkowanie, czego chyba najlepszym dowodem, że w najgroźniejszym czasie, tj. z końcem grudnia 1912 reeskont wynosił 25 milionów koron i przekroczył fundusze rezerwowe zaledwie o 10 milionów koron. Również nader umiarkowanie korzystały nasze kasy z drugiego źródła kredytu tj. z lombardu własnych efektów — ten bowiem również wynosił z końcem grudnia 16 milionów koron na 38 milionów efektów znajdujących się w posiadaniu kas.

Z zestawienia tych dwóch pozycji wynika, że nasze kasy oszczędności celem wyplaty wkładek uruchomiły swoje lokacje ruchome, wpływami zaś z procentów i z częściowego zwrotu pożyczek zasiłały gospodarstwo krajowe, unikając realizacji swych wierzytelności.

W chwili obecnej — gdy jak się zdaje przesilenie słabnie, reeskont kas wynosi już tylko 21 milionów koron, lombard zaś tylko 13 milionów.

Ponieważ zachodziła obawa, że ułatwienia dla kas oszczędności, przyznane im w reeskoncie ich weksli portfelowych w Banku austro-węgierskim za pośrednictwem Banku krajowego zostaną z końcem czerwca uchylone, przeto Prezydium Związku interweniowało tak w Banku austro-węgierskim jak i w Banku krajowym i otrzymaliśmy zapewnienie — że ułatwienia te nie będą cofnięte przed końcem żniw roku 1914.

Interwencja Związku natomiast w Banku krajowym o niżenie stopy procentowej przy reeskoncie weksli kas oszczędności w Banku austro-węgierskim za pośrednictwem Banku krajowego niestety nie odniosła pożądanego rezultatu,

W ostatnich czasach pragnąc umożliwić kasom oszczędności, — narażonym ciągle jeszcze na ubytek wkładek — rozszerzenie ich działalności kredytowej — wnieśliśmy do komisji bankowej Koła Polskiego memoriał o położeniu ekonomicznym Galicji i prosiliśmy o wyjednanie wydatniejszej pomocy ze strony Rządu przez ulokowanie rezerw zapasów kasowych na wkładkę w naszych kasach.

W sprawie noweli do ustawy podatkowej — zwłaszcza w sprawie projektowanego dodatku do § 84, przystąpiliśmy do petycji Związku niemieckich i czeskich kas oszczędności, domagając się uchylenia tego dodatku, wznowionego wnioskiem p. Łukaszczyca, — ponadto zaś odnieśliśmy się do wszystkich postów koła Polskiego zasiadających w Zarządach kas oszczędności, by przeciw temu wnioskowi głosowali. — W Izbie poselskiej wniosek ten przeszedł nieznaczną większością, — przeto wnieśliśmy wspólnie z obu wspomnianymi Związkami także petycję do Izby Panów przeciw temu dodatkowi.

Przystąpiono do porządku dziennego t. j. do sprawozdania o przeprowadzonych lustracjach a mianowicie:

w powiatowej kasie oszczędności w Tarnobrzegu

w miejskiej kasie oszczędności w Stanisławowie

w miejskiej kasie oszczędności w Strzyżowie

w miejskiej kasie oszczędności w Śniatynie

w miejskiej kasie oszczędności w Tarnowie

w miejskiej kasie oszczędności w Sanoku

w powiatowej kasie oszczędności w Ropczycach.

Nad każdym z tych sprawozdań przeprowadzono obszerną dyskusję, poczem uchwalono porządek dzienny dla zwołać się mającego Walnego Zgromadzenia.

Na wniosek dyrektora powiatowej kasy oszczędności w Krakowie uchwalono odnieść się do krajowej Dyrekcyi skarbu o usunięcie niewłaściwości, powtarzającej się często w obwieszczeniach okręgowych dyrekcyj skarbowych, rozpisujących oferty na licytacje prawa poboru podatku spożywczego, w których to obwieszczeniach mieści się ustęp, że książeczki kas oszczędności nie będą przyjmowane ani jako wadya ani jako kaucyje dzierżawne.

Galicyjskie kasy oszczędności w Sejmie.

W tegorocznej kadencji sejmowej Wydział krajowy przedłożył Sejmowi krajowemu następujące sprawozdanie w przedmiocie galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie:

„Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 30. sierpnia 1912. LW. 116.634912 w przedmiocie rachunków galicyjskiej Kasy oszczędności za rok 1911. nie weszło na porządek dzienny obrad Wysockiego Sejmu.

W myśl § 38. statutu galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie przedkłada Wydział krajowy sporządzone przez Dyrekcyę i sprawdzone przez komisję rewizyjną rachunki tej Kasy za rok 1912.

Powyższe rachunki przyjęte przez Wydział Kasy uchwałą z dnia 3. maja 1913 przyjęto także Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa uchwałą z dnia 17 maja 1913., przyczem postanowiło upraszać Wysoki Sejm o przyznanie Zarządowi Kasy absolutoryum ze wspomnianych rachunków.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

2) Sejm udziela Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tej Kasy za rok 1912.

Sprawozdanie to odesłał Sejm do Komisji bankowej, która przedłożyła co do tych wniosków następujące sprawozdanie:

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 30. sierpnia 1912. I. W. 116.684 i sprawozdaniem z 22. sierpnia 1913 LW. 101.901. przekazaniem Komisji bankowej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 14. lutego br., — wnosi Wydział krajowy o udzielenie absolutoryum zarządowi Gal. Kasy Oszczędności z jej rachunków za lata 1911. i 1912.

Przedłożone zamknięcia rachunkowe zostały w sposób statutem dla Gal. Kasy Oszczędności przez powołane organa sprawdzone. Komisya bankowa nie wchodząc w sprawdzanie pojedynczych pozycji bilansów, lecz opierając się na przedłożonych przez Zarząd Kasy Oszczędności faktycznych podstawach wnosi aby Wysoki Sejm udzielił Zarządowi Gal. Kasy oszczędności absolutoryum z rachunków za lata 1911 i 1912.

Przedłożone dwa zamknięcia rachunkowe stanowią kontrast tak w rubrykach dochodów jak rozchodów. Bilans za rok 1911 zaliczyć można do niezwykle pomyślnych, w przeciwieństwie zamknięcie rachunkowe za rok 1912 jest bierne.

W roku 1911 wkładki wzrosły z końcem roku do 112,089.277 koron a nadwyżka obrotowa wyno-

siła 569.732 K. 39 h, z której użyto na amortyzację interesów w likwidacji 409.136 K. 20 h., resztę na pokrycie: spadku kursów efektów własnych, straty wekslowe, straty na stacji elektrycznej, straty na zaliczkach na płace, odpis 10% nowej instalacji elektrycznej, amortyzację dokupionej ruchomości i dotacje na pokrycie dubiozów.

„Interesa w likwidacji“, które z dniem 1. stycznia 1911 przeszły do bilansu z kwotą 9.223.582 K. 70 h., obniżyły się w ciągu roku o nadwyżkę wpływów 114.446 K. 50 h. a po odpisaniu części zysku z funduszu obrotowego 409.136 K. 50 h. z dniem 31/12 pozycya ta spadła do kwoty 8.700.000 K. Rok 1912 należy do najtrudniejszych dla Zarządu Gal. Kasy Oszczędności. Od chwili enuncyacji generalnego sekretarza banku austro-węgierskiego Prungera, ogłoszonej na Radzie nadzorczej, rozpoczyna się ogólna depresya finansowa, która nie ominęła i Gal. Kasy Oszczędności. W ciągu niespełna dziesięciu miesięcy wycofano z Kasy Oszczędności 19.152.762 K. 25 h. tak, że z dniem 31/12 wysokość wkładek spadła do kwoty 97.554.908 K. 22 h. Ubytek tak znacznej gotówki stosunkowo w bardzo krótkim czasie zmusił Zarząd Gal Kasy Oszczędności do znacniejszego reeskontu wekslowego i do lombardu efektów własnych, a opłacane znacznie podwyższone odsetki musiały wpłynąć na wynik bilansowy.

W trudnej sytuacji, w jakiej znalazł się Zarząd Kasy Oszczędności, nie był w możności podwyższenia stopy procentowej od wkładek zwłaszcza, że podwyższenie takie musiałyby pociągnąć za sobą podwyższenie stopy procentowej od pożyczek hipotecznych. Utrzymanie zaś niskiej 4% stopy procentowej od wkładek przyczynić się musiało do ich wycofania.

Zastój ekonomiczny, depresya finansowa, a co za tem idzie, brak gotówki powodował stagnację w opłacaniu zapadłych rat od lokacyi hipotecznych, a zaległości w odsetkach z dniem 31. XII. wynosiły koron 732.412 K. 45 h. — Podnieść jednak należy, że z trzema i więcej ratami zalegało tylko 14 pożyczek na dobrach i 86 na realnościach miejskich z ogólnej liczby 2421 pożyczek, które wynoszą na dobrach kwotę 15.184.248 K. 81 h., na realnościach miejskich 49.889.083 K. 18 h. Dowodem, że udzielane pożyczki nie przekraczają dozwolonej granicy szacunkowej, jest fakt, że w roku 1912 z wystawionych na licytację realności, Kasa Oszczędności ani jednej nie kupiła.

Pomimo niekorzystnych pod każdym względem konjunktur, nadwyżka obrotowa wynosiła 862.058 K. 14 h., musiała jednak być użytą na częściowe pokrycie straty kursowej na efektach własnych, która z końcem roku bilansowego wynosiła 1.025.557 K. 10 h., a po doliczeniu straty na: wekslach zaliczkach na płace urzędników, amortyzację dokupionej realności, i nowej instalacji elektrycznej, w łącznej kwocie 19.560 K. 74 h., pozostał niedobór 183.059 K. 70 h., który pokryty został z rachunku na dubioza.

Interesa w likwidacji wynoszące 1. stycznia 8.700.000 koron, 31 grudnia zmniejszone zostały o 55.615 kor. 20 h. jako nadwyżki obrotowej z interesów naftowych.

Komisyja bankowa z uznaniem podnieść musi, że w ciągu największego zastoju finansowego, trudności zdobywania gotówki, wycofania się banków pozakrajowych z operacyi finansowych, Zarząd Kasy Oszczędności względem swej klienteli postępował z wyrozumiałością i lojalnością, podtrzymując w granicach możliwości przyznane kredyty.

Komisyja bankowa nie może przejść do porządku dziennego nad skargami sfer finansowych, przemysłowych i rękodzielniczych, na bezwzględne po-

stępowanie Banku austro-węgierskiego w czasie krytycznym, odnośnie do udzielanych kredytów w Galicyi.

Bezwzględność zarządu Centralnego Banku austro-węgierskiego nie wykluczała najlepiej sytuowanych instytucyi i reklamowanych zasobnych firm. Najlepszym dowodem bezwzględności jest Gal. Kasa Oszczędności, która tylko za pośrednictwem Banku krajowego portfel wekslowy mogła reeskontować w Banku austro-węgierskim, — pomimo gwarancyi kraju, która stanowić powinna większą pewność, jak często iluzoryczne rezerwy.

Komisyja bankowa podnosi w obecnym sprawozdaniu, jak to uczyniła już po inne lata, że lokacya nieruchoma (hipoteczna i komunalna) wynosząca 73.28% kapitału wkładowego jest za wysoka, utrudniająca w danym razie zmobilizowanie gotówki i zalecił musi redukcję powyższego kredytu do przyjętej normy 60%. Redukcyja wskazana powinna postępować sukcesywnie w miarę spłat pożyczek lub konwersyi, a niemniej przez wstrzymanie przyznawania nowych pożyczek hipotecznych.

Z uznaniem podnieść należy, że Zarząd Kasy Oszczędności ściśle trzyma się uchwały Wysokiego Sejmu z roku 1907, aby nie lokować dalszych funduszy wkładowych na rachunek interesów likwidacyi. W roku 1912 nie udało się zarządowi sprzedać dalszych terenów, w staraniach o likwidację zupełną interesów naftowych jednak nie ustaje.

We własnym Zarządzie prowadzi Kasa Oszczędności tylko interes w „Kosmaczu“, inne kopalnie są poddzierżawiane, a że sprzedaż kopalni tylko z korzyścią dla Kasy Oszczędności być może, służy dowód w sprzedaży kopalni w Schodnicy, z której zastrzeżone przy sprzedaży procenta brutto, przynoszą Kasie około 30.000 koron rocznie.

Komisyja bankowa rości sobie nadzieję, że Zarządowi Kasy Oszczędności uda się w końcu pozbycie interesów naftowych tak niezgodnych z charakterem Kasy Oszczędności, że ogrom bierności tych interesów w końcu przestanie przygniatać zdrowy rozwój instytucyi.

Zapobiegliwość Zarządu daje rękojmię, że instytucya w dalszym swym rozwoju nie ustanie i utracone wkładki po nastaniu normalnych czasów w życiu ekonomicznem kraju odzyska.

Komisyja bankowa w końcu zwraca uwagę Wysokiego Sejmu na rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16 stycznia 1913 r. L. 44.669 ex 1912, którem zezwolito regulatywowym kasom oszczędności amortyzację książkowych strat kursowych, rozłożyć na przeciąg lat pięciu, do tego zaś czasu prowadzić je jako czynną pozycję w bilansie o ile one w istniejących funduszach rezerwowych znajdują zupełne pokrycie. O ileby istniejące rezerwy nie wystarczały, musiałyby korporacya autonomiczna, która Kasę Oszczędności założyła zeznać osobny list gwarancyjny, a to celem umożliwienia przejściowego przeprowadzenia książkowego strat kursowych jako aktywum. Reskrypt powyższy przyznane ułatwienia w bilansowaniu strat kursowych uzależnia od całego szeregu nader uciążliwych warunków.

W zamian za te rzekome ustępstwa mają Kasy Oszczędności do końca roku 1914 obowiązek uregulować swe lokacje ruchome i nieruchome w stosunku 30%:70%, przyczem połowa lokacyi ruchomych ma się składać z efektów państwowych.

Przeciw powyższemu rozporządzeniu Związek galicyjskich Kas Oszczędności we Lwowie wniósł przedstawienie do Ministerstwa spraw wewnętrznych pod dniem 9. lutego 1913 r. w ślad protestu Związku państwowego niemieckich Kas Oszczędności.

We wniesionym proteście podniesiono, że reskrypt ministeryalny stoi w sprzeczności z organizacją Kas Oszczędności, które opierają się na regulatywie wydanym najwyższym rozporządzeniem z dnia 2. września 1884 ogłoszonym dekretem kancelaryi nadwornej 27. września 1844. Zb. pr. Nr. 123 a zatem organizacja tych instytucji, ich prawa i obowiązki oparte są na akcie ustawodawczym i prawa te i obowiązki tylko w drodze ustawodawczej zmienione być mogą.

Jakkolwiek Ministerstwo spraw wewnętrznych za zgodą Ministerstwa finansów pod dniem 21 stycznia 1914 za L. 48.285 ex 1913 wydało polecenie do władz krajowych łagodzące pierwotny reskrypt, to jednak istnieje niebezpieczeństwo dla Kas Oszczędności galicyjskich, a w szczególności dla Gal. Kasy Oszczędności, że ustawowo zagwarantowana ich autonomia może być reskryptem ministeryalnym zakwestyonowana. Jeżeli się uwzględni zadanie, jakie spełniają Kasy Oszczędności galicyjskie w poszczególnych powiatach i miastach i w jak wielkim stopniu przyczyniają się do podtrzymywania handlu, przemysłu i zapotrzebowań hipotecznych, to dowolne i nagłe ustosunkowanie lokacyi, może spowodować niepowetowane straty. Obowiązek zaś lokowania 15% wkładkowego kapitału w walorach państwowych utrudnia w wysokim stopniu lokację walorów krajowych, Z tych względów Komisya bankowa wnosi, aby Wysoki Sejm biorąc w obronę autonomię Kas Oszczędności galicyjskich, domagał się od c. k. Rządu rewizyi wydanego rozporządzenia.

Komisya bankowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie gal. Kasy Oszczędności, za r. 1911 i 1912.

2) Sejm udziela Zarządowi gal. Kasy Oszczędności we Lwowie absolutorium z rachunków tej Kasy za rok 1911 i 1912.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16. stycznia 1913 r. L. 44 669/12 po uwzględnieniu żądań Związku gal. Kasy Oszczędności we Lwowie poddał życzliwej rewizyi.

4) Wzywa się Wydział krajowy, aby przedkładając Sejmowi krajowemu do wyboru członków Wydziału gal. Kasy Oszczędności we Lwowie, przestrzegał klucza narodowościowego zastrzeżonego statutem krajowym a to tak długo, jak długo prawo to Sejmowi przysługiwać będzie“.

Sprawozdanie komisji bankowej o galicyjskiej kasie oszczędności jakkolwiek było umieszczone na porządku dziennym, jednak dla braku czasu nie weszło pod obrady Sejmu i nie zostało załatwione.

Na posiedzeniu sejmowym w dniu 28. lutego r. b. dłuższą i to wcale niespodziewaną dyskusję wywołała sprawa udzielenia reprezentacyom powiatowym w Sanoku, Skołacie, Lisku i Limanowej zezwolenia na przyjęcie imieniem powiatu gwarancyi za wkładki złożone w założyć się mających w powyż wymienionych powiatach powiatowych kasach oszczędności.

Nie chcemy na razie zastanawiać się nad kwestyą czy na podstawie obecnie obowiązujących ustaw o reprezentacji powiatowej i gminnej w ogóle do przyjęcia gwarancyi przez powiaty lub gminy, potrzebne jest aż zezwolenie Sejmu, nadmieniamy tylko, że wprowadzenie tej właśnie sprawy na porządek dzienny obrad sejmowych, dało powód do wytoczenia dyskusyi, która miała chyba na celu wciągnięcie także kas oszczędności do polityki, od której one dotąd jak najbardziej zdala się trzymają.

Sprawę zezwolenia powiatom na objęcie gwarancyi referował poseł Mieczysław Burzyński, dyrektor powiatowej kasy oszczędności w Buczaczu. — W dyskusyi jaka się nad tym przedmiotem wywiązała, zabrał głos p. Stapiński, który zaznaczył, że filie zagranicznych instytucji, które się w kraju namnożyły są plagą, czego liczne dowody mieliśmy w czasie ostatniego przesilenia. P. Stapiński wniósł rezolucyę do Wydziału krajowego z poleceniem, aby wdrożył akcyę w tym kierunku, aby we wszystkich powiatach w których dotąd nie ma kas oszczędności, zakładano te instytucye, by bodaj w ten sposób zapobiedz zakładaniu filii i ekspozytur obcych banków.

Po p. Stapińskim zabrał głos p. Kurowiec, (lekarz z Kałusza) domagając się ściślejszej kontroli powiatowych kas oszczędności przez fachowe organa Wydziału krajowego i Banku krajowego, i to nie tylko kontroli ksiąg i kasy ale także sprawdzania autentyczności podpisów na wekslach oraz stosunków majątkowych osób z kredytu korzystających. — P. Kurowiec twierdzi iż „nabrał przekonania“ że w kasach oszczędności, za dużo pożyczek „politycznych“. Narzeka dalej mówca, że kasy pobierają za wysokie procenta od pożyczek i że nie chcą przyjmować polic Towarzystwa asekuracyjnego „Dnistr“.

P. Makuch występuje przeciw zakładaniu pow. Kas oszczędności i zapowiada, że będzie całą siłą instytucye te zwalczał, dopóki skład Wydziałów powiatowych i Rad powiatowych nie zmieni się na korzyść Rusinów, którzy tam są tylko przyczepką. Obszernie zajmuje się mówca powiatową Kasą oszczędności w Tłumaczu. Uskarża się, że do skryptów dłużnych wstawiono tam zobowiązanie asekurowania się w Floryance. Mówca wniósł w sprawie tej Kasy memoriał do rządu. Dalej przytacza szereg faktów na dowód nieracjonalnej gospodarki tej Kasy.

To też wogóle mówca twierdzi, że kasy takie nie są właściwie instytucyami kredytowymi, lecz mają cele polityczne. Póki Rusini nie będą mieli odpowiedniego wpływu na Rady pow., Wydziały powiatowe i wszelkie instytucye pow. nie będą głosowali za temi gwarancyami.

P. Nowosielecki z naciskiem zaznacza, że nie ma dwóch zdań, iż dla ludności wogóle, a szczególnie najuboższej, Kasy oszczędności są wielkiem dobrodziejstwem. Tem bardziej dotyczy to okolic takich, jak pow. sanocki i liski, gdzie mieszka najuboższa ludność rolnicza i górską, znajdującą się tu i ówdzie w rękach lichwiarskich. Instytucye obce są bezwzględne, kasy oszcz. powiatowe zaś znajdują się w rękach tych, którzy najlepiej znają potrzeby tej ludności. Mówca nie twierdzi, że tu i ówdzie nie mogły się wydarzyć nadużycia, szczególnie pod względem narodowościowym, ale co do pow. sanockiego, tam panuje taka harmonia wszystkich narodowości i wyznań, że nie było wypadku, aby którkolwiek w tym względzie przeciw Wydz. pow. wystąpił.

Mówca prosi, aby Sejm przez zezwolenie na objęcie gwarancyi przez powiat umożliwił jak najrychlejsze założenie Kasy oszczędności w tych stronach.

Sprawozdawca Burzyński zwrócił uwagę, że Kasy oszcz. stoją pod kontrolą wydz. pow., Wydz. kraj., rządu i Związku gal. kas oszczędności. Szczególnie ta ostatnia jest kontrolą fachową Wydział kraj. parę lat temu wydał okólnik, aby te kasy oszczędności przy udzielaniu pożyczek hipotecznych przyjmowały asekuracje Tow. krakowskiego, „Dnistr“, a w ostatnim czasie i „Wisły“.

Sprawozdawca prosi więc, by wobec tego, że nie było żadnego protestu co do Sanoka, Sejm ze-

zwoił na objęcie tej gwarancyi. Zgłoszone rezolucye popiera.

P. Makuch prosi o stwierdzenie stosunku głosów przy głosowaniu, co Marszałek zarządza. Za wnioskami oświadczyło się 64 posłów, przeciw 28, wnioski i rezolucye przyjęto.

Przy sprawozdaniu w sprawie zezwolenia Repr. pow. w Limanowej na przyjęcie poręki za pow. kasę oszcz. p. Terszakowiec podnosi, że pow. kasy oszcz. byłyby instytucjami pożytecznymi, gdyby nie uprawiano w nich polityki. Są one ekspozyturami partyjnymi, z których cała ludność nie może korzystać. Np. Kasa pow. w Rudkach, powiecie o 70% ludności ruskiej, żąda od dłużników, by budynki swe ubezpieczali tylko we Floryance nie zaś w Dnistrze; po wyborach odmawiła pożyczek wyborcom mówcy. Mówca słyszał, że i na zachodzie nie dzieje się lepiej. Z instytucji tych może być dopiero wówczas pożytek, gdy Rady pow. zostaną zreformowane

P. Hołubowicz podnosi, że Rusini bynajmniej nie z ekonomicznych względów zwalczają podobne wnioski, grają tu rolę wyłącznie względy polityczne. Rusini w żadnej Kasie pow. nie mają wpływu, jakkolwiek i oni przecie dają gwarancję, w żadnej Kasie niema ruskich urzędników, jakkolwiek zdolni urzędnicy ruscy są. — Np. w Tarnopolu, gdzie jest 12.000 Rusinów na kilkunastu członków Rady i Dyrekcyi jest zaledwie jeden Rusin, a urzędnika niema ani jednego.

Mówca wywodzi, że w czasie wszelkich wyborów z Kas oszczędności po powiatach, mianowicie do ich dyrektorów wychodzą stanowcze rozkazy, na kogo mają głosować masy biednych żydów lub mieszczan, którzy w kasie tej pożyczili choćby 200 K. Tak jest też po miastach. Mówca specjalnie zarzuca miejskiej Kasie tarnopolskiej politykę; od całego szeregu lat nie udziela ona wcale pożyczek hipotecznych, gdyż uwięziła swe kapitały w pożyczkach danych wpływowym osobistościom politycznym; pożyczki te wynoszą pół miliona koron, a połowa z tej sumy jest, zdaniem mówcy, stracona. Dalej zajmuje się mówca istniejącym w Tarnopolu Bankiem powiatowym, wielką instytucją, mającą zastępstwo Banku krajowego. Otóż w tym Banku powiatowym zmieniono statut w tym duchu, iż do dyrekcyi i Rady nadzorczej nie może być wybrany Rusin.

A przeciw 70% członków stanowią Rusini. — Dalej umieszczono w tym statucie ustęp, iż „w razie wątpliwości, czy ktoś należy do narodowości polskiej czy ruskiej rozstrzyga Rada nadzorcza“. (Głosy oburzenia z ław ruskich). Rada powiatowa tarnopolska rozpisując konkurs na posadę sekretarza Wydziału pow., ogłasza w tym konkursie, że kandydat musi być narodowości polskiej, religii rzym.-kat. Mówca przypisuje to nieprzyjazne stanowisko względem Rusinów w Tarnopolu działalności polskiego stronnictwa narodowo-demokratycznego i kończy oświadczeniem, że Rusini nie będą głosowali za żadną ze spraw dotyczących Kas oszczędności, gdyż instytucje te występują wrogo przeciw Rusinom.

P. hr. Skarbek. Zapisał się do głosu celem sprostowania twierdzeń p. Terszakowca. Nie ma pod ręką cyfr, potrzebnych na szczegółowe wykazanie niesłuszności tych twierdzeń, ale zasiada w kasie oszcz. rudeckiej od czasu jej założenia, jako prezes dyrekcyi i Wydziału z tytułu, że jest prezesem rady pow. i nie zdarzyło mu się ani razu, by ktokolwiek z dyrekcyi przy udzielaniu pożyczek kierował się jakimkolwiek bądź względem politycznym czy osobistym. Gdyby były takie zakusy, nie dopuściłby do tego. W dyrekcyi zasiada także ksiądz ruski, któremu nawet p. Terszakowiec, nie może zarzucić, że nie jest gorliwym Rusinem. Co najmniej

60% pożyczek mają Rusini, a nie Polacy. Nic w celu politycznym, ale dla stwierdzenia przypomina pos. Terszakowcowi, że zupełnie inaczej dzieje się w drugim pow., Tow. zaliczkowem w Komarnie. Było ono założone przez Polaków, długi czas było w rękach polskich, ale je odebrano. Trudno, żeby tam ktoś z Polaków mógł dostać pożyczkę. Nie robi z tego mówca zarzutu, ale prosi, by nie miotano zarzutów przeciw powiatowej Kasie oszczędności, która ani interesami politycznymi, ani osobistymi, tylko interesami powiatu kierowała się i kierować się będzie.

P. Schmidt prostuje, że kasa oszczędności w Tarnopolu nie jest powiatową, lecz miejską, rada miejska jest jej radą nadzorczą. Jaki jest wpływ Rusinów na radę miejską, taki może być i na kasę oszczędności. Żydów w mieście jest daleko więcej niż Rusinów i Polaków. Wpływ żydowski uwydatnia się w składzie rady miejskiej, a także w dyrekcyi i wydziale kasy oszczędności. Także przeważnie fundusze żydowskie są w kasie złożone. Toteż rychło tego wpływu żydów na kasę oszczędności się nie usunie. Zresztą ta sprawa nie należy do tej dyskusji. Co do banku pow., to jest to instytucja zarobkowo-gospodarcza i o wszystkim w niej stanowi walne zgromadzenie. To zgromadzenie przeprowadziło ową zmianę statutu i nie ulega wątpliwości, że gdyby było w większości ruskie, nie byłoby do tego dopuściło. Powiat i procent ludności ruskiej w powiecie nie ma z tem nic wspólnego, bank nie żąda przecie gwarancyi powiatu. I nikt nie zabroni Rusinom, jak to np. stało się w Zborowie, opanować instytucję założoną przez Polaków i przez nich prowadzoną i zmienić całą dyrekcyę i urzędników. — Proszę więc z tego nie robić zarzutów i do rzeczy czysto gospodarczych nie wprowadzać polityki tam, gdzie jej nie ma.

Muszę też sprostować mylne twierdzenia p. Hołubowicza co do Rady pow. w Tarnopolu. Otóż przedewszystkiem na 9 członków z gmin wiejskich jest 9 Rusinów.

P. Zamorski: A gdzie Polacy? gdzie mniejszość polska?

P. Hołubowicz: A z miasta?

Otóż to jest sprawa rady m., która podczas wyborów do Rady pow. miała większość polską. Co do konkursów na sekretarza Rady pow. stwierdza wreszcie mówca, że pierwszy konkurs był rozpisany błędnie, za co autora skarcono i rozpisano drugi konkurs.

Sprawozdawca ogranicza się do poparcia wniosków komisji, ponieważ rzeczowych zarzutów przeciw nim nie było.

W dyskusji szczegółowej p. Terszakowiec podtrzymuje swe zarzuty co do kasy rudeckiej. Faktem jest, że dyrektor kasy, dla którego ona została stworzona, więcej zajmuje się wyborami, niż kasą. Gdy po wyborach przyszli do kasy ruscy włościanie po pożyczki p. Surówka ich zapytał: „a gdzie byliście przed wyborami?“, w radzie nadz. jest wprowadzić ksiądz ukrainiec, ale gdy go wybierano był jeszcze „porządnym Rusinem“, teraz z pewnością nie będzie wybrany.

P. Skarbek: Ale bude, bude.

P. Terszakowiec: Jest on zresztą w radzie nadz., a nie w dyrekcyi.

P. Skarbek: Jest w dyrekcyi.

P. Terszakowiec: W Komarnie odebraliśmy kasę z rąk polskich, ale było w niej 90% ruskich członków, charakterystyczne jednak, że gdy powstał konkurencyjny „Związek“ polski, polscy chłopcy mieli większe do nas zaufanie i u nas pozostali. W końcu zaznacza, że obowiązkiem tak Polaków, jak Rusinów

jest odbierać z rąk żydowskich instytucje, gdzie obie narodowości stanowią większość.

Gdy p. Kormosz zażądał stwierdzenia kompletu posłowie ruscy wyszli ze sali, — pomimo stwierdzenia obecności 86 posłów i tyluż głosami przyjęto w drugim i trzecim czytaniu ustawę o pozwolenie Radzie powiatowej na objęcie gwarancji za powiatowe kasy oszczędności w Skafacie, w Limanowej i Lisku.

Notatki.

Międzynarodowa wystawa miast w Lyonie.

W czasie od 1. maja do końca października rb. odbędzie się w Lyonie kongres miast. Wystawa ta zakrojona jest na bardzo szeroką skalę — urządzone będzie na przestrzeni 100.000 kwadratowych metrów i podzielona będzie na 52 działów, które mają przedstawić całość urządzeń miejskich we wszystkich dziedzinach życia wielkomiejskiego. Będą więc urządzone działy komunikacji miejskiej, zaopatrzenia miast we wodę, w środki żywności, urządzenie dla higieny miast, higieny szkół, dla ochrony dzieci, robotników, — dalej sposoby desynfekcji miast, walki z zakaźnymi chorobami, z alkoholizmem itd. Część naukowa wystawy będzie także nader ciekawa. Między innymi urządzony także będzie dział dla ekonomii społecznej obejmujący: instytucje wzajemnych ubezpieczeń, ogólny obowiązek ubezpieczenia, izby handlowe, szkoły handlowe i przemysłowe, sprawy uczniów zawodowych, umowy o pracę, udział w zyskach, związki zawodowe, kooperatywa, administracja miejska, umiastowienie służby publicznej, banki, giełdy etc. W tym dziale znajdzie także pomieszczenie wystawa urządzeń, skierowanych celem zbierania i fruktyfikowania oszczędności, — a więc kas oszczędności, stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, jakoteż wszelkich innych instytucji służących oszczędności i drobnemu kredytowi.

Użycie wkładek oszczędności na zakupno gruntów.

W „Kölnische Zeitung“ burmistrz miasteczka Uerdingen nad Renem pisze:

Dotąd nie wynaleziono jeszcze środka, któryby zapobiegł nadmiernemu zadłużaniu się gmin i dał im możliwość postępować równolegle z rozwojem stosunków i z warko płynącym prądem gospodarstwa społecznego. Lecz jest jedna droga, która do tego celu w jednej bardzo ważnej dziedzinie prowadzi. Gminy niezmiernie mogłyby się rozwinąć, gdyby im wolno było wkładki oszczędności w pewnej ograniczonej wysokości używać na zakupno gruntów i w ten sposób spożytkować je korzystnie w swej polityce gruntowej. Istniejące zapasy, które po części leżą bezużytecznie w kasach nagromadzone powołano do nowego życia i użyto by ich z widokami na dalszą metę. Jakkolwiek takie nabycie zabezpieczyłoby grunta w pierwszej linii kasom oszczędności, przecież jest jasną rzeczą, jakie miałyby to znaczenie, gdyby zapotrzebowany przez gminę grunt znajdował się w posiadaniu własnej kasy oszczędności. — Należy zresztą zaznaczyć, że właśnie celem i przeznaczeniem kas oszczędności jest popierać dobro ogólne i spełniać zadania społeczne. Ten duch dobroczynnej działalności ma je przecież ożywiać wedle myśli przewodniej ustawy o kasach oszczędności z 12. grudnia 1838. Kasy oszczędności popierają już dzisiaj sprawę mieszkaniową przez udzielanie tanich pożyczek, chcąc budować jakkolwiek gospodarczo słabym jednostkom. A przecież bardzo ścisły związek zachodzi między sprawą

mieszkaniową a obrotem gruntów. Czyż nie byłoby rzeczą właściwą, dać kasom możliwość, by ze swoją gospodarczo znaczną siłą zaczęły pracować od podstaw każdej reformy sprawy mieszkaniowej — w czym mogłyby nieocenioną oddać usługę regulując rentę gruntową“.

Zarząd miasta Uerdingen uchwalił przed niedawnym czasem część wkładek oszczędności (jedną trzecią) swej kasy oszczędności użyć na zakupno gruntów, wniósł prośbę o zatwierdzenie tej uchwały do władzy nadzorczej — zatwierdzenie to atoli dotąd nie nastąpiło.

○ ileby się rozchodziło o użycie na ten cel części funduszy rezerwowych — kto wie czy myśl ta nie dałaby się przeprowadzić.

Gminna polityka mieszkaniowa — a kasy oszczędności. W jednym z zarządzeń prezesa regencji w Arnsberg wskazano, że gminy mają możliwość skutecznego poparcia sprawy mieszkaniowej przy pomocy swych kas oszczędności. Pominąwszy użycie na ten cel nadwyżek obrotowych możnaby zaprowadzić wydawanie niewysokich pożyczek amortyzacyjnych po uprzywilejowanej stopie procentowej z pewnym rozszerzeniem granicy tego rodzaju pożyczek. Udzielenie atoli pożyczki ponad pupilarne bezpieczeństwo byłoby tylko wówczas dopuszczalne, skoro gmina przyjęłaby gwarancję za kwotę, przekraczającą bezpieczeństwo pupilarne, a odnośna zmiana byłaby w statucie przeprowadzona.

W tym kierunku w jednym wypadku zmiana statutu została zatwierdzona, a mianowicie w następującym brzmieniu:

„Na nowe, w okręgu kasy oszczędności przez robotników, małych rzemieślników, niższych urzędników lub na równi z nimi stojących innych mieszkańców miasta wystawione budynki, które są przeznaczone na mieszkania dla nich lub oprócz nich dla dwóch pod względem gospodarczym na równi z nimi stojących rodzin, — mogą być udzielane pożyczki do trzech czwartych wartości szacunkowej budynku i należyj doń powierzchni, jeśli właściciel się zobowiąże umarzać z pożyczki rocznie najmniej 1% a gmina, za kwotę, przekraczającą pupilarne bezpieczeństwo pożyczki przyjmie porękę. Skoro pożyczka do połowy wartości szacunkowej spłaconą zostanie, może kasa zrezygnować z dalszego umarżania.

Po za tem może statut zawierać najwyższą kwotę pożyczki — lub też najwyższą wartość budynków, na które tego rodzaju pożyczki mogłyby być udzielane.

Rentowe kasy oszczędności. W pierwszych dniach grudnia r. z. posłowie Dr. Stolzel, Dr. Licht i Steinwender wnieśli w Radzie państwa rezolucję, którą wezwano rząd, aby jak najrychlej zbadał projekt tworzenia tzw. rentowych kas oszczędności (Rentensparkassen) i by ewentualnie przystąpił do realizacji tego projektu. W projekcie tym, rzuconym przez bankiera Juliusza Schwarza chodzi o to, aby za pieniądze wkładowe, skoro one dojdą do pewnej wysokości, zakupywać na rachunek właściciela wkładki, państwową rentę. — Projekt ten dąży naturalnie do podniesienia kursu rent. Wedle tego projektu celem osiągnięcia pewniejszych rezultatów, ma być pobór renty aż do wysokości K 1000 — wolny od podatku osobisto-dochodowego.

Ubezpieczenie na starość i ochrona robotników w Niderlandach. — Z początkiem grudnia 1913 r. po raz pierwszy przypadły do wypłaty renty na starość, należące się na zasadzie niderlandzkiej ustawy o ubezpieczeniu na starość i na wypadek niezdolności do pracy. Wedle tej ustawy, każdy, kto od 60 do 70 roku życia 156 tygodni, a więc przez pełne trzy lata czynny był w służbie za wynagrodzeniem,

o ile nie ma żadnego majątku ani dochodu, ma prawo do tygodniowej renty w wysokości dwóch holenderskich guldenów — (1 gulden holenderski równy 1·9837 kor. austr.). Pieniądzy dostarczył państwowy zakład ubezpieczeń — wypłata zaś w całym kraju dokonana została za pośrednictwem poczty. Obecnie ma prawo do renty przeszło 80000 osób. Oceniają, że na rok 1914 trzeba będzie na wypłatę rent około 8½ miliona guldenów.

Przypomnienie. W miesiącu styczniu płatne są kupony od:

- ²/₁ 5 proc. losów regulacyi Dunaju z r. 1870 (K 5.—)
- ¹⁵/₁ 5. proc. rosyjskich losów państw. z r. 1864 (Rs. 2·375).
- ²/₁ 4 proc. skonw. wolnej od podatku jednolitej renty koronowej (Styczeń-Lipiec) K. 400.— K. 40.— K. 4.—).
- " 3⁰/₁₀ proc. węgierskiej renty koron. (K 175.— K 17,50 K. 8·75, K. 3·50, K. 1·75).
- " 4 proc. węgierskiej renty złotej (franków w złocie 500, 50, 25, 5).
- " 4 proc. obligacyi państw. kolei Albrechta (K. 40.— K. 4.—).
- " 4½ proc. obligacyi bośniackiej pożyczki krajowej kolejowej K. 225.— K 112·50, — K. 45.—).
- " 4 proc. pożyczki miasta Budapesztu z r. 1903. (K. 200.—, K. 100.—, K. 20.— K 4.—).
- ¹⁵/₁ 6 proc. obligacyi kolei bułgarskiej z r. 1892 Fres. 375.— fr. 75.— fres. 30.— fr. 15.—).
- ²/₁ 5 proc. obligacyi propinacyjnych bukowińskich (K. 500.— K. 250.— (K. 50.—)
- " 4 proc. obligacyi kolei Elżbiety (fres 500.— 250, 50, 10, 5).
- " 5 proc. Obl. kolei Franc. Józefa (K 262·50) (K 52·50, K 0·50).
- " 4 proc. Obl. kolei Karola Ludwika (K. 200, K 40.— K 4.—).
- " 4 proc. oblig. kolei Rudolfa (K 200.— K 40.— K. 8.— 4.—).
- " 5 proc. listów zastawnych austr. szląskiego zakładu kred. ziemsk. 36-letnich (K 50.— K 25.— K 5.).
- " 4 proc. listów zast. austr. szląskiego Zakładu kred. ziemsk. 38-letnich (K 200.— K 40.— K 20.— K 4.—).
- " 5 proc. listów zast. czeskiego Banku hipotecznego w Pradze (K 500.— K. 250.— K 50.—).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa budapeszteńskiej miejskiej kolei elektrycznej (K 40 — K. 4.—).
- ²/₁ 4 proc. oblig. budapeszteńskich kolei drogowych (K 200.— K 40.— K 20.— K. 4.—
- " oblig. pierwszeństwa bukowińskich kolei lokalnych (K 200.— K 40.— K 20.— K 8.—).
- " 4 proc. Oblig. pierwsz. czeskiej kolei zachodniej E. r. 1895 (K. 200.— K. 40.— K 8.—).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa czeskiej kolei zachodniej E I (200.— K 40.— K 8.—).
- " 4 proc. Oblig. czeskiej kolei zachodniej E. II. (Marek 12.—).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa kolei Czerniowce-Nowosielica (K 8.—).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa kolei Karola Ludwika z 1890 (K 200.— K 40.— K 12.— K 4.—).

- ²/₁ 4 proc. oblig. pierwsz. kolei galicyjskich wschodnich lokalnych (K 200.— K 40.— K 4.—).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa kolei Koszykobogumińskiej z r. 1889 (K 200.— K 40.— K 8.).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa kolei z r. 1889 (przestrzeń austr.) K 40 — K. 8.—).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa kolei koszykobogumińskiej z r. 1889 w złocie. (Marek 200, M 20, M. 4 —).
- " 4 proc. oblig. pierwsz. kolei Lwowsko-Czerniowiecko-Jaskiej E. 1894 (K. 200.— K. 40.— K. 8.—).
- " 4 proc. oblig. pierwszeństwa pierwszej kolei węgiersko-galicyjskiej II. Em. (K. 10.—).
- " 3 proc. pierwszeństwa pierwszej węgiersko-galicyjskiej kolei z r. 1887 (K. 8.—).
- " 3 proc. oblig. pierwszeństwa kolei południowej (frs, 6·50).
- " 5 proc. oblig. pierwsz. kolei południowej (frs. 12·50).
- " 4 proc. oblig. pierwsz. kolei węgierskiej zachodniej z r. 1890 (K. 40.—).
- " Akcyi kolei austriack. północno-zachodniej lit. A. (K 10.— reszta).
- Akcyi 5⁰/₁₀ kolei Elżbiety (K. 11·50).
- " 5⁰/₁₀ kolei Elżbiety Salzburg-Tyrol (K 10.—).
- " kolei Koszyce-Bogumin (K. 7·94).
- " " Krakowsko-górnoszląskiej (marek 5·40).
- " " Linz-Budweis (K 10·50)
- " " Węgiersko-galicyjskiej (K 9·94).
- " " Węgiersko-zachodniej (K 9·89).

Przypomnienie. W miesiącu lutym płatne są kupony:

- 1. lutego od 30 proc. losów austr. Zakładu kredyt. ziemskiego II Em. 1889. (K 2·94).
- 1. lutego od 4·2 proc. Jednolitej renty papierowej (Luty-Sierpień) (K 420.— K 42.— K 4·20.)
- " od 3⁰/₁₀ proc. austr. renty inwestycyjnej (K 175.— K 35.— K 3·50 K 1·75).
- " od 4 proc. Bośniackiej pożyczki krajowej z r. 1898. (K 200.— K 100.— K 40.— K 4.—).
- " od 4 proc. Bukowińskiej pożyczki krajowej (K 200.— K 40.— K 20.— K 4.— K 2.—).
- " od 5 proc. list. zast. bośniackiego banku krajowego (K 50.— K 25.— K 12·50).
- " od 4 proc. list. zast. czeskiego Banku krajowego w Pradze (K 400.— K 200.— K 40.—).
- " od 4⁰/₁₀ proc. list. zast. peszteńsko węg. banku komercyjnego 41. let. (K 225.— K 45.— K 22·50 i K 4·50).
- " od 4 proc. list. zast. peszteńsko-węg. Banku komerc. 50 let. (K 200.— K 40.— K 20.— K 4.—).
- " od 4 proc. obligac. pierwszeństwa kolei Chabówka-Zakopane (K 40.—).
- " od 4 proc. obligac. pierwszeństwa kolei cesarza Ferdynanda z r. 1898.

Przypomnienie. W miesiącu marcu przypada termin płatności kuponów od następujących efektów:

- 5% listów zastawnych Domen państwowych (frank w zł. 7.50)
- 4% austr. renty koronowej (K. 400 — K. 200 K. 40 — K. 4.— K. 2.—)
- 4% Obligacyj budapeszteńskiej pożyczki z roku 1899 (K. 200.— K. 100.— K. 40.— K. 20.— K. 4 —)
- 5% bułgarskiej pożyczki hipot. kolei państw z r. 1902. (K. 59 50, K. 11.90)
- 4 1/2% obligacyj pożyczki m. Lwowa (K. 112.50 K. 45.— K. 22.50, K. 4.50)
- 5% Listów zastawnych galic banku hipotecznego z 10% premią (K. 250.— K. 50.— K. 25.— K. 5.—)
- 5% Obligacyj pierwszeństwa austriackiej północno-zachodniej kolei pierwszej Emisyi (K. 9 914.—)

- 3% Obligacyj pierwszeństwa austro-węgierskiego Towarzystwa kolei państwowych (frank. 7.50).
- 4% Obligacyj pierwszeństwa kolei cesarza Ferdynanda z r. 1886 (K. 200.— K. 40.— K. 8.—).
- 5% Obligacyj pierwszeństwa pierwszej węgiersko-galicyjskiej kolei pierwszej Emisyi (K. 10.—).

Towarzystwo „Ciulaczy“ w Warszawie. Znany działacz na polu kooperatywy, dr. Antoni Rząd, na jednym ze zjazdów współdzielczych, propagował szeroko rozgałęzioną w społeczeństwie czeskim organizację „Ciulaczy“, wskazując jak pożyteczną mogłaby być u nas taka instytucja, szerząca ideę oszczędności. Myśl rzucona przez prelegenta padła na grunt podatny, grono ludzi zakrzętało się około uzyskania odpowiedniej ustawy i wczoraj odbyło się zebranie organizacyjne stowarzyszenia „Ciulaczy“.

Ruch wkładek w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc styczeń 1914.

	%	Stan kapitału wkładowego z dniem 31 grudnia 1913		W ciągu miesiąca stycznia 1914.						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 31. stycznia 1914		
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócone			K	K	K.	h.	
				Stron	K.	h.	Stron	K.	h.					
Bochnia m	5—5 1/2	3,976.798	22	471	201.288	63	465	169.456	50	+	31.832	13	4,008.630	35
Bochnia p.	—	3,890.491	62	215	152.063	44	310	155.745	87	—	3.682	43	3,886.809	19
„ filia w Limanowej	5	917.317	35	94	50.478	47	48	55.889	12	—	5.410	85	311.906	50
Bohorodczany p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brody p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzesko p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzeżany p.	5	2,374.523	52	195	115.947	58	266	80.724	93	—	35.222	65	2,409.746	17
Buczacz p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chrzanów p.	4—5	1,077.251	52	226	130.374	89	175	69.063	37	—	61.311	52	1,138.563	04
Dąbrowa m	4 1/2—5	1,193.741	55	76	40.480	68	78	60.148	15	—	19.667	47	1,174.074	08
Dobromil m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drohobycz m.	4 1/2	4,065.143	63	206	184.450	15	202	159.592	52	+	24.857	63	4,090.001	26
Gródek Jagiell. p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jasło m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kałusz m.	4	1,066.430	80	145	51.655	33	209	48.006	68	+	3.648	70	1,070 079	50
Kołomyja m.	4 3/4	6,620.943	17	937	436 305	69	1083	343.620	82	+	92.685	37	6,113.628	54
Kraków m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kraków p.	—	23,586.331	91	2767	1,080.887	11	2879	1,152.882	22	—	415.265	22	23,951.597	13
Krosno m.	4 1/2	1,948.544	49	177	72.414	55	141	63.256	35	+	9.158	20	1,957.702	69
Lwów gal.	4	93,799.707	12	1246	5,180.463	66	1731	4,929.781	49	+	250.682	17	94,050 389	29
Lwów ni.	4	2,945.019	11	2371	354.95	35	316	277.976	77	+	76.218	58	3,021.237	69
Mielec p	5	1,181.31	84	111	73.777	39	114	95.795	84	—	22.018	45	1,159.913	39
Myślenice p.	5	2,351.176	61	342	92.889	62	386	105.695	29	—	12.805	67	2 338 370	94
Nowy Sącz m.	4 1/2—5	6,350.390	75	544	485.822	00	631	505.681	—	—	19.859	00	6,464.421	60
Nowy Targ p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podgórze m.	—	4,273.998	93	—	173.966	68	—	191.031	76	—	17.065	08	4,256.933	85
Przemyśl m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemyśl (ruska)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ropczyce p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rudki p	5—6	1,128.864	74	81	71.143	35	113	103.663	78	—	32.520	43	996.344	31
Rzeszów p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sądowa Wisznia m.	5	267.211	31	48	9.530	24	46	24.410	40	—	14.880	16	252.331	15
Sambor p.	4 1/2	6,137.976	95	500	291.466	76	671	344.044	82	—	52.580	06	6,085 396	89
Sambor m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok m	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sniatyn m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sniatyn p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sokal m.	5	1,884.760	90	267	150.349	11	254	81.642	99	+	68.706	12	1,953.467	02
Stanisławów m	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stary Sambor p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stryj m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strzyżów m.	5	221.787	96	33	34.745	21	34	12.198	72	+	22.546	48	249.577	97
Tarnobrzeg p.	5	2,107.020	22	301	148.210	50	266	117.761	79	+	30 448	71	2,137.468	93
Tarnopol m.	4 1/2—5	6,047.421	63	493	521.378	73	1063	505.023	47	+	16.355	24	6 063.776	89
Tarnów m.	5	13,443.917	87	1223	460.520	93	2075	500 313	58	—	39.722	65	13,404.125	22
Tłumacz p.	4—5	786.323	64	108	58.092	42	121	59.522	59	—	1.430	17	784.893	47
Trembowla p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wadowice p.	4 1/2	4,912.360	04	402	230.747	27	453	205.427	84	+	25.319	93	4,937.679	97
Wieliczka p.	5	4,680.620	27	278	91.04	57	375	85 793	23	+	6.111	34	4,686.731	61
Zaleszczyki m.	—	1,039.024	—	139	91.297	20	138	52.399	20	+	39.522	—	1,078.546	—

W tem procenta skapitalizowane ad 1) 133.989.85

Zebraniu przewodniczył p. Stanisław Bobiński. Obrady w imieniu założycieli zagaił p. Emil Tymiński. Do grona członków zapisali się wszyscy obecni. Wybrani zostali do zarządu pp.: drowa Zaborowska, Adam Chętnik, Klimaszewski, Michler, Tymiński, Bohdan Wasiutyński, dr. Jan Załuski red. „Ogniska“, ks. Gorczyca, Bzowzki; na zastępców pp.: Antoni Kleniewski, Skup, Sosińska, hr. Sobańska i Zygm. Kaczyński. — Zalecono wydawanie broszur i odez w uświadamiających i zachęcających do oszczędzania i ich rozpowszechniania za pośrednictwem gęsto po kraju rozsianych instytucji drobnego kredytu przy pośrednictwie komisji współdzielczej.

Sądy polubowne wedle ustawy pensyjnej. Wedle § 77 ustawy o ubezpieczeniu pensyjnym sądy polubowne są kompetentne tylko w razie sporów między zakładem pensyjnym a instytucjami zastępczymi; umowy zastępcze nie są instytucjami zastępczymi, jak to wynika z porównania § 65 i 66 ustawy pensyjnej.

(Orzeczenie trybunału administracyjnego z dnia 31. października 1913 L. 9370)

Wysokość rezerwy premiowej. Z postanowień § 65 ustawy pensyjnej wynika, że przy przejściu z zakładu zastępczego do ogólnego zakładu państwowego dla urzędników, ma być przekazana nie tylko kwota, przez ubezpieczonego faktycznie wpłacona, ale kwota, równająca się rezerwie premiowej jaka dla tej osoby w razie takiego samego ubezpieczenia w państwowym zakładzie pensyjnym byłaby uzbierana.

(Orzeczenie jak wyżej).

Biuro Związku galicyjskich kas oszczędności uprasza wszystkie Kasy oszczędności o jak najrychlejsze nadsyłanie zamknięć rachunkowych za rok 1913 (w dwóch egzemplarzach).

Ruch wkładek w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc luty 1914.

	o/ /o	Stan kapitału wkładowego z dniem 31 stycznia 1914		W ciągu miesiąca lutego 1914.						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 28 lutego 1914		
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócone			K.	h.	K.	h.	
				Stron	K.	h.	Stron	K.	h.					
Bochnia m.	5½-5	4,008.630	35	380	165.056	76	268	70.401	91	+	114.655	45	4,123.285	80
Bochnia p.	5	3,806.809	19	180	108.048	69	159	90.971	24	+	17.077	45	3,903.806	64
„ filia Limanowa p.	5	311.906	50	91	84.490	30	39	23.844	13	+	10.646	26	322.552	76
Bohorodczany p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brody p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzesko p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzeżany p.	5	2,409.746	17	186	137.810	97	148	114.264	29	+	23.546	68	2,433.292	85
Buczacz p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chrzanów p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowa m.	4½-5	1,172.316	62	77	48.502	53	57	27.714	87	—	20.787	66	1,193.104	28
Dobromil m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drohobycz m.	4½	4,090.001	26	211	185.372	70	155	152.939	61	+	32.433	09	4,122.434	35
Gródek m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław m.	5	3,758.517	78	300	252.432	26	281	188.912	05	+	63.520	21	3,822.037	99
Jasło m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kałuż p.	4½	1,070.079	50	136	60.373	41	117	66.082	22	—	5.703	81	1,064.375	69
Kołomyja m.	4¾	6,113.628	54	420	267.451	63	580	346.209	51	—	78.757	88	6,034.870	66
Kraków m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kraków p.	—	23,951.597	13	2176	869.835	57	1714	745.790	81	+	124.044	76	24,075.641	89
Krosno m.	4½	1,957.702	69	147	35.158	67	101	62.707	99	—	27.549	32	1,980.153	37
Lwów gal	4	94,050.389	29	10586	3,113,070	03	10780	3,647.362	26	—	454.312	23	93,596.077	06
Lwów m.	4	3,021.237	69	2430	445.581	70	241	241.030	74	+	204.550	96	3,225.788	65
Mielec p.	5	1,159.913	39	90	93.333	88	64	79.418	93	+	13.914	95	1,201.712	76
Myślenice p.	5	2,338.370	94	201	53.453	63	186	78.775	03	—	25.322	20	2,313.048	74
Nowy Sącz m.	4½-5	3,464.421	60	432	230.888	05	370	421.671	75	—	190.783	70	3,273.637	90
Nowy Targ p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podgórze m.	—	4,256.933	85	—	145.652	39	—	131.317	04	+	14.335	35	4,271.269	20
Przemyśl m.	4½	9,194.218	33	941	450.334	47	1401	307.961	87	+	142.372	60	9,336.590	93
Przemyśl (ruska)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ropczyce p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rudki p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeszów m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sądowa Wisznia p.	5	252.331	15	56	18.986	12	26	21.724	50	—	2.738	38	249.592	77
Sambor m.	4½	6,085.396	89	380	136.671	12	433	223.128	69	—	86.457	57	5,998.939	32
Sambor p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sniatyn m.	5-5½	9,776.643	57	167	91.020	65	124	61.749	78	+	29.270	87	1,006.914	44
Sniatyn p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sokal m.	5	1,953.467	02	153	119.551	15	129	38.227	53	+	80.723	02	2,034.190	64
Stanisławów m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stary Sambor p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stryj m.	4½	5,271.836	80	575	375.868	65	506	304.268	55	+	71.600	10	5,343.486	90
Stryżów m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarnobrzeg p.	5	2,137.468	93	179	69.403	27	164	78.351	79	—	8.946	52	2,128.522	41
Tarnopol m.	4½-5	6,063.776	89	851	397.634	84	739	377.463	82	+	20.166	02	6,083.942	91
Tarnów m.	5	13,404.125	22	—	350.858	60	—	356.204	41	—	5.347	81	13,398.777	41
Tłumacz p.	4-5	754.893	47	107	49.206	23	89	54.668	94	—	5.462	71	749.480	76
Trembowła p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wadowice p.	4½	4,937.679	97	283	115.581	41	307	185.940	56	—	70.359	15	4,867.820	82
Wieliczka p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zaleszczyki m.	5	1,078.546	—	92	48.008	33	61	35.828	48	+	12.179	35	1,090.725	85

W tem procenta dopisane ad 1) 27.884-42.

Jako korzystną lokację kapitału polecamy

4 ¹/₂ %

Listy zastawne

Banku Galicyjskiego
dla handlu i przemysłu
w Krakowie
wolne od podatku.

Listy te, mające **pupilarne bezpieczeństwo**, nadają się do lokowania funduszy sierocych w depozytach sądowych, oraz mogą być użyte na wadya, kaucyje małżeńskie i t. p.

Powyższe listy są do nabycia w Kantorze Banku po kursie dziennym.

Filia c. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu

WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł. i od 3 do 4 popoł.

książeczki wkładkowe

z 4% oprocentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k. jednego dnia i na jedną książeczkę bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dziennym bez doliczenia prowizji, wydaje przekazy i akredyty na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdowe, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela na nie zaliczek.

FILIA

Pragskiego Banku Kredytowego

we Lwowie, ul. Karola Ludwika 1. 29
(Nr. telefonu 937, 946, 846).

Zakład centralny w Pradze. Filie w Kolinie Otomuńcu i Brodach.
Wpłacony kapitał akcyjny K. 9,000.000.
Fundusze rezerwowe i gwarancyjne K. 4,100.000.

**Korzystne załatwianie
wszelkich transakcji bankowych
i lokacji kapitałów**

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — Otwieranie kredytów i udzielanie zaliczek na pokład papierów wartościowych. — Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. — Ubezpieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych. — Listy polecające i akredyty na sezony podróży. — Eskont weksli. — Inkasa i wypłaty w kraju i na miejsca zagraniczne. — Wkładki pieniężne, na książeczki wkładkowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowuje po

4 ¹/₂ procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem: oprocentowanie po 4 ¹/₆% i w rachunku bieżącym.

Oddział komercyjny:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tychże.

Wiedeński Bank Związkowy

FILIA WE LWOWIE.

Lwów

Kapitał akcyjny:
K. 80,000.000.

Fundusze rezerwowe:
K. 23,027.428.13.

we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 13.

Telefon nr. 57. Dyrekcja
Telefon nr. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń

FILIE: Aussig n/Z.
Bern, Budapest,
Czerniowce, Grac,
Prosciejów, W. Neustadt i St. Pölten.
12 kantorów wymiany i kas depozytowych we Wiedniu.

Załatwia wszelkie interesa bankowe oraz transakcje w zakresie kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkładki na 4% książeczki wkładkowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu wkładki a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. Eskontuje weksle, otwiera kredyty i udziela zaliczek w podkład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty giełdowe na targach krajowych i zagranicznych. Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe. Inkasuje weksle we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania. Rewiduje bezpłatnie numera losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu. Najkorzystniejsze. Pilne czuwanie nad interesami klientów. Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwiające doświadczeniem i rozgąszczonymi stosunkami w całym świecie kupieckim.